

gesen letűnt a színpadról. Hamletet különben a német fordítók is átdolgozták s az emberi akarat gyengeségének nagy tragédiájából hat-felvonásos heroszi szomorújátékot csináltak.

Magyarországon 1774-ben játszották először Hamletet, még pedig német nyelven — Pozsonyban. Magyar nyelvre 1790-ben fordította Kazinczy Ferenc, de nem az eredetiből, hanem a Schröder-féle német kiadásból. Kazinczy fordítása nyomtatásban is megjelent, sőt egy névtelen hazafi jutalmat helyezett kilátásba annak a színjátszó társaságnak, amely »Kazinczy úr Hamletjét illendő képpen előadja«. A »Magyar Kurir« pedig a következőképpen toborozza (1790. aug. 27. számában) a Hamlet eljátszására alkalmas játékosokat: »Azok, a'kik magokat — azoknak a személyek felvállalásokra, melyek Hamletben előfordulnak, alkalmatosoknak érzik, Budán, a Stroh májer úr könyvtáros boltjában (hol Hamletek elegendő számban vannak letéve) magokat jelentsék és onnan további utasítást kérjenek. Leginkább az fog a felvételendő játszóknak tekinteni, hogy tiszta Magyar Accentussal szóljanak és beszédekben idegen íz ne esmertessék. Reméljük, hogy az említett jutalmon fellyül Nyelvünknek szeretete (mellynek boldogításával Maradékaink előtt oly méltán ditsekedhetik mostani századunk) ezen szándéknak teljesítését nem teszi sikertelenné: valamint más részről azzal hízlekedünk magunknak, hogy a megnevezett daraboknak belső érdeme és a játszó személyeknek illendő elkészülések minden Néző helybenhagyását megnyerendik«.

»Hamlet« pesti premierje 1776-ban volt. Ennek a bemutatónak azonban az volt a legnagyobb szépséghibája, hogy német nyelven történt meg. »Hamlet« első magyar bemutatója nem a magyar színészet számára sokáig oly mostoha Pesten ment végbe, hanem Kolozsvárott, még pedig 1794-ben, jan. 27-én s egykorú följegyzés szerint: »Az Erdélyi Magyar Nemes Jádó — Társaság majd szinte oly tökéletes megelégedéséig játszotta, mint kévéssel azelőtt »Romeo és Juliá«-t. Hamlet az akkoriban híres Kócsi Patkó Jánosnak »Különösen tulajdon rolléi közé tartozott«. Döbrentei Gábor szerint »Kótsi úgy ját-

szott, hogy a németek között egy sincs, aki oly psychologisch tudná ezt a rollt felvenni« — írja 1814-ben Kzinczynak. A többi szereplők ezek voltak: Dán király: Őri; Királyné: Terézia; Hamlet szelleme: Verestói; Olderholm: Kontz; Laertes: Sáska; Ofélia: Anna Mária; Gúldenstern: Fejér János; Gustav: Jancsó Pál; Bernfild: Fejér István; Elrich: Egy idegen; Frenzov: Egy idegen. E társulat 1798. aug. 14-én Debrecenben, 1807. ápr. 18-án Marosvásárhelyt is bemutatja e tragédiát.

Pesten csak nagyon későn játszották »Hamlet«-et, a jó kolozsvári színészek hozták fel és mutatták be 16 évvel később, 1810. márc. 29-én, a Hacker-szállóban, 1812-ben és 1814-ben a Rondellában játszották. Olyan sikere volt, hogy abban az esztendőben még kétszer elő tudták adni. Ezen közben a vidék egyéb városaiban is előadják; így: Pécsen, 1882. jan. 26. Székesfehérvárott, 1822. ápr. 22. Kassán, 1829. nov. 14. Miskolcon, 1830. márc. 25. Szabadkán, 1837. dec. 9. Budán, 1826. júl. 31. Szegeden, 1840. nov. 31. Győrött, 1834. okt. 11. 1835-ben Kolozsvárnak már szenzációs Hamlet-előadása volt. Ekkor játszotta Hamletet először Egressy Gábor és a kritika erről a föllépéséről igazán érdekes és jellemző. »Soha oly zajos éljenkiáltás színházunkban még nem hangzék. Soha azon sensatiót nem okoz a legjobb dalszínésznéknek fellépte is színpadunkon, mint Egressynek tegnapi megjelenése«. A Nemzeti Színházban 1839. szept. 16-án folyt le a nagyszerű tragédiának az előadása, ezzel a szereposztással: Claudius király: Fáncsy, Királyné: Bartháné; Hamlet: Egressy Gábor; Polonius: Megyeri; Ophélia: Lendvayné Hivatal Anikó; Laertes: László; Horatio: Szigligeti; Rosenkrantz: Daragi; Gúldenstern: Fekete; Első sírásó: Szerdahelyi József; Második sírásó: Szentpétery; Színészkirály: Bartha. Ekkor Egressy Gábor jutalomjátékaul adták, »új színi rendezéssel« s még egyéb újítással is, amennyiben ezúttal adták először eredetiből készült fordításban. Az első fordítás (Kazinczyé), német szövegből készült, a második (Vajda Péteré), már Shakespeare után, a harmadik, a végleges, az Arany Jánosé, amely már egészen át-